

GORIŠKI SLOVENEK

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uradništvo in Upravništvo: Via Carducci št. 10, II. nad.

Naročnine:

Italijanska kraljevina: Celo leto Lir 10.-
— Pol leta Lir 5.- — Tri mesece Lir 2.50
En mesec Lir 1.-

Oglasi:

Oglasi na drugi strani Lir 1.- za vrsto —
Mali oglasi Lir 0.05 za besedo — Znižane
cene za letne naročnike.

Nov list.

Pozno, jako pozno, ko je stalo solnce že visoko na političnem svodu in naši deželi, so se zdramili »narodni srtažarji« iz trdnega spanja in začeli so zopet izdajati staro »Goriško stražo« in mencajoč si oči, ne vidijo okoli sebe, kar se je zgodilo in kaj se godi.

Namenoma pravimo *staro* »Goriško stražo«, ker iz prve številke ni razvideti, da bi se bili gospodje iz svetovne vojne kaj naučili, ampak hočejo ostati stari stražarji in se držati starega programa, kljubovaje v brk novemu času in novim potrebam.

Italijanski list »Voce dell'Isonzo« trdi, da je program »Goriško straže« obsežen v tem: »Vse za vero, slogo in za svobodno in srečno Jugoslavijo pod habsburškim žezlom«. Omenjeni list pravi, da je radoveden, kako si »G. S.« misli program srečne domovine pod habsburškim žezlom. Seveda tega tudi mi ne moremo povedati. Sicer pa se nam zdijo simptomično, da najdemo v članku »kdo je kriv svetovne vojne«, da si je »Goriška straža« postavila nekako nalogo, prati cesarja Franca Jožefa, češ, da on ni kriv svetovne vojne, ampak edino in le preklicani Berchthold, ki je pokojnega cesarja nagalal in z zvijačo pripravil do tega, da je podpisal vojno napoved Srbiji. Doslavno pravi »Goriška straža«: »Cesar vsled svoje visoke starosti ni več vedel, kaj se godi po svetu«. Ali se še spominjate, kako se je nekoč pisalo, da je namreč cesar Franc Jožef vzor—vladar in vzor—duh, ki dela s čilim mladeniškim duhom od štirih zjutraj do večera in da rešuje vestno in temeljito državne akte? Pričakovati je, da prinese »Goriška straža« že v prihodnjih številkah nekaj ljubeznivih spominov na Romula Augustula in mogoče, da nam nimorede povde tudi kaj iz zadnjih dni o dunajski Hoegi; kajti tako bi delala v smislu gornjega programa.

»Goriški Slovenec« si ne more kaj, da ne bi resno svaril goriške Slovence pred »Goriško stražo«, ki nima drugega namena kakor delati v korist stare klerikalne stranke po stari maniri. Na žalost je slovenska posvetna inteligenca tako letargična in tako kratkovidna, da ne vidi ciljev, ki so si jih postavili gospodje, ki pišejo »Goriško stražo«. Oprite oči in spreglejte, kam vodi smer in storite, kar je storiti treba ob pravem času, da ne bo enkrat prepozno.

Učinki Wilsonove bolezni.

Carriere della sera poroča: Wilsonova bolezen povzročila nove zapetljaje v konferenčnem delovanju, kajti dasi oddaljen, je Wilson še vedno član mirovne konference. Njegova odsotnost od mirovne konference je bila že itak vzrok zamud in počasnega napredovanja, kajti količnik važna odločitev se je morala predložiti njegovi odobritvi, na kojoj se je moralo navadno še precej dolgo čakati.

Rešitev trškega vprašanja je značilen dokaz kako škodljiv je tak sistem, ki se nahaja v nasprotju z duhom, ki preveva pariško konferenco in ki predpostavlja, da so pač navzoči vsi člani mirovne konference in da se morejo med seboj pogovoriti. Tudi zakasnelo pretresovanje jadranskega vprašanja je pripisovati Wilsonovi odsotnosti od mirovne konference in vedno naraščajočim težočam, ki se pojavljajo okoli tega vprašanja.

Ako se Wilsonova bolezen podaljša in zahteva, da se Wilson vzdrži politikanja, se je bati, da znači to popolno prekinitve vsake važne odločitve vrhovnega zavezniškega sveta. Isti se še vedno redno sestaja vsakih dva dni, toda zdi se, da se peča izključno z malenkostmi in zadevami, ki bi se mogle označiti kot tekoči posli evropske nadvlade. Nobena izmed važnih vprašanj, ki bi jih morala rešiti mirovna konferenca, kakor n. pr. sestava mirovne pogodbe za Ogersko in Turčijo, začrtanja meja rumunske, grške in jugoslovanske države, se ne loti zavezniški svet. Več kakor tretjina evro-

pejskih držav mora vsled bolezni enega samega človeka, čakati na povratek k normalnim razmeram.

Ako je to imelo že za Italijo žalostne posledice, gotovo tudi ne olajšava rešitve turškega vprašanja. Znano je, da se je bil obvezal Wilson, da povde po preteku druge polovice oktobra stališče Zjedinenih držav v zadevi mandata v turškem ozemlju, toda v ameriškem senatu se vneta nadaljuje razpravo mirovne pogodbe in pridržkov, ki bi se morali še uvesti v statutih »Zveze narodov« in dasi je parlamentarna podkomisija, ki ima nalogo proučevati nadomeščenje iz Armenije odpoklicanih angleških in ameriškikh čet, predlagala v tem smislu ugodno poročilo, kaže mnogo znakov, da ni baš tako vneta javno mnenje Zjedinenih držav za ameriškimi mandati na Turškem, da bi ga mogla vlada predložiti senatu.

Odlasavanje mirovne konference s turškim vprašanjem je pospešilo, da so se razvile v Turčiji prave zmede, ki onemogočajo sedaj vsako uveljavljanje načrta, da se bi vladalo Turčijo potom mandatov. Gibanje, ki je vodi Mustafa Kemal paša in Reuf bej se razvija tako zmagovito, da je danes jako dvomljivo, je-li se posreči mirovni konferenci naložiti Turčiji rešitve, ki so se snovale še pred petimi ali šestimi meseci, ako ne namerava nikakor vporabiti orožja. Položaj premirja se je namreč spremenil v nekaj poseben položaj, ki se izraža v nacionalističnem gibanju v Mali Aziji in trajnih uspehih Mustafe Kemal paše ter njemu podrejenih čet. Lete se računajo na 200 do 500 tisoč mož; a četudi niso danes vsi v orožju, je lahko računati nanje, da so vsak hip pripravljani vstopiti v armado Kemal paše. Angleži, Italijani, Francozi in Grki razpolagajo v Mali Aziji le z malenkostimi močmi, ki so vrhu tega še razkrojene. To pojasnjuje tudi pasivno zadržanje, ki so ga kazali Angleži in Italijani v ozemlju reke Kara Hissar, kjer so prišli Angleži vže v stik s četami, ki stojde pod poveljstvom Mustafe Kemal paše. Konjio pa so zasedle iste čete v navzočnosti italijanskih oddelkov.

Gibanje takozvanih vstašev je postalo že tako obsežno, da se jim bode morala turška vlada kmalu vdati in je na vsak način že danes tako nezmožna, da mora mirno gledati, kako zaseda postopoma Kemal paša celo Malo Azijo.

Pred nekimi dnevi se je obrnil veliki vezir do višjih komisarjev entente zahtevajoč neke preembebe v premirni pogodbi, namreč v toliko, da bi mogla Turčija uvesti zopet novačenja v svrhu, da bi mogla postaviti armado proti nacionalistom. Toda malo je upanja, da bi zavezniški kaj takega dovolili, kajti domneva se, da bi te nove formacije kmalu prešle k vstašem.

General Fuad paša, bivši poveljnik 20. armadnega zbora, je očitno prešel v tabor vstašev in maršal Abdulah paša je odklonil napoved sovražnosti proti njima in istotako ni hotel sprejeti poveljstva nad 20. armadnim zborom Hamdi paša, koji je dobil povelje, da mora korakati proti njim, ampak je ohranil celo z istimi prijateljske odnošaje. Razni člani vlade Damad Ferid paše soglašajo brezdvomno z Kemal pašo in dozdeva se, da ga oskrbujejo tudi z orožjem in municijo. Natolcuje se tudi, da so baš oni tisti, ki so pregovorili velikega vezirja, da se je obrnil do entente s prošnjo za dovoljenje novih formacij, ki bi se ko nečno seveda uprle le odločbam entente, nikakor pa ne nacionalističnemu gibanju.

Zasedaj zadržuje angleška divizija, ki je razvrščena vzdolž črte Haidar paša — Konia, Angora, Kemal paša, da ne napade Grkov v Smirni, toda jasno je, da se bi mogle vriniti kemaljeve čete tudi Angležem za hrbet, ali pa med Italijane in Angleže, da si otvorijo pohod na Smirne. Namen nacionalistov je dovolj očividna, namreč onemogočiti vse, kar bi moglo vtrditi zasedbo Male Azije.

Ako se opusti načrt mandatov, za kar govore sedaj razne okoliščine, se zdi, da je prišel moment za razmotrivanje, kako politiko je treba vdati v Turčiji. Turki zavračajo namreč vsako vnanje nadzorstvo in se zoperstavljajo z orožjem v roki vsakemu odstopu ozemlja. Pripravljeni so sprejeti le pomoč in sodelovanje ene ali več velesil v svrhu reorganizacije raznih javnih služb in pa vnovčenja svojih virov.

Wilsonova bolezen.

V »Beli hiši« v Washingtonu so se sestali bratje, hčere in zeti Wilsona, ki so bili nenadoma sklicani. Nastanili so se v »Beli hiši« za delj časa.

Na borzi se je vže raznesla vest, da je Wilson umrl. Po drugih vesteh, ki jih pa ni mogoče kontrolirati, je Wilson zapadel duševni bolezni, ki se pojavlja v jako resni obliki.

Gotovo je, da je bil napor možganov, kojemu se je Wilson tekom evropske

krize in posebno od takrat naprej, ko je pričelo diplomatsko razpravljanje, pristo voljno podvrgel, velikanski. Ni ga bilo vprašanja, tudi najmanjšega, bodisi o zemeljskega, političnega ali gospodarskega značaja, ki bi ga na bil on proučil na podlagi listin, zvedeniških poročil, pričevanj in ustmenih razprav.

Ne more se tudi tajiti, da se ne bi bil z največjo skrbljivostjo trudil za to, da je dobil najtočnejše informacije v obsežnejših, težjih in oddaljenjih vprašanjih. Kjer je pogrešil, se je to zgodilo le zbog premalega proučevanja ali pripravljenosti.

Ako se bi Wilsonova bolezen še toliko zavlekla, da ne bi mogel voditi državnih poslov, pravzame vladne poste podpredsednik Thomas Marshall, kakor določuje izrečno ameriškanska konstitucija.

Thomas Marshall, ki pripada kakor Wilson, demokratični stranki, je dal tekom vojne več dokazov gorkega domoljublja.

Znan je njegov nagovor na Joffra, ko je ta stopil v Ameriki na suho. Takrat je bajde primerjal Marshall francoskega maršala Martelu, ki je premagal Arabce pri Poitiersu.

Angleška stavka.

LONDON 3. Thomas naznanja, da je izvršila komisija železničarjev pripravljena sprejeti vladni predlog, da se bi zopet pričelo razpravljati vprašanje, ki je ostalo nerešeno in da se je vsled tega ta koj podal k ministerskemu predsedniku. Ne ve se pa, je-li znači to, da sprejmejo železničarji kot prvi predpogoj nadaljnjih pogajanj, povratek k delu.

Železničarji se dogovarjajo z Lloyd Geomem. Povpraševan od več časnikarjev glede tega pogovora s prvim ministrom je odgovoril Thomas, da z ozirom na otvoritev pogajanj se ne smeste raziti stranki, dokler ni vreden spor.

Na daljno vprašanje ali je bilo vže izdano povelje, da se ima prekiniti s stavko, je odgovoril Thomas: »kaj takega me ne vprašajte!«

Glasom precej zanesljivih uradnih poročil je odgovoril Lloyd George odposlanstvu delavstva prevoznih zvez, da smatra vlada kot nemogoče vsako pogajanje, ako se stavkujoči ne povrnejo k delu. »Razven tega« je omenil, »interesirani ministri ne morejo voditi nikalnih uspešnih pogajanj, ako morajo osredotočiti vso svojo pozornost in energijo vkrepom za ohranitev nacionalnega življenja.

Konferenca med Lloyd Geomem in odposlanstvom je trajala skoraj štiri ure.

Canterbruški nadškof, kardinal Bourne, londonski škof in prečastita Mayer in Lidgett so v imenu anglikanske, katoliške in protestantske cerkve objavili pastirski list, v kojem obsojajo stavko. Pastirski list meni, da ni bila Anglija nikdar tako kakor sedaj razpoložena zagotoviti delavstvu ugodne življenske pogoje, toda trdi, da se mora poziv, ki so ga objavili delavci, sklicevati na razum in ne na silo, ki more le odutjiti vsa sočustva do delavstva.

Uradno je bil objavljen posnetek dogodkov in zmenjavanj nazorov med vlado in železničarji. Objava trdi, da je položaj nespremenjen oziroma tak, kakor ga je opisal Lloyd George odposlanstvu delavstva prevoznih podjetij.

Lloyd George je dobil iz nekega železničarskega shoda brzojav, da se je obvezalo vodstvo železničarskih organizacij, da se vrne k delu naslednjega dne, ako se pred mesecem marcem ne zniža plač. Odgovorivši temu brzojavu je rekel bajde Lloyd George, da plače gotovo ne bodo znižane pred mesecem marcem.

Nadaljna poročila se pa glase, da je baš vlada zavzela nespravljivo stališče.

Dne 7. oktobra se snidejo železničarski sindikati, ki bodo vsestransko proučili položaj in namerava se opozoriti vlado, da zavzame stavka še večji obseg in pritegne tudi ostalo delavstvo, ako ostane vlada nepopustljiva v svojih zahtevah.

Boj med meščanstvom in proletarijatom se potemtakem najbrže še pojstri, predno pride do kakega sporazuma.

(Delavci so prodrli s svojimi zahtevami in stavka je sedaj vže končana. Op. Ur.)

Jugoslovanska kriza.

Kakor posnemamo iz slovenskega časopisja, traja še vedno ministerska kriza. Radi različnosti tendenc in najbrže tudi antagonizma med bivšimi avstrijskimi deželami in med Srbijo dobava kriza nerazrešljivo obliko.

Vsak izmed državnikov odklanja težko nalogo in hipoma vidiš na površju Davidoviča, potem pa se zopet govori o Stojanu Protiču in imenovanju uradnega ministerstva. Nato se pokáže v osrednjem zopet Stojan Protič in celo Pašič. Konečno se išče »strankarsko nekompromitiranega« državnika in se naleti na Drago Pavloviča.

Seveda je jako dvomljivo, da ostane

pri tej rešitvi, kajti skoraj ni možno misliti, da bi se pokorili možje kakor Pribičević, Protič, Pašič ali Korošec nekaki neutralni vladi, kajti težoča jugoslovanske krize obstoja baš v boju za nadvlado.

Premalo so nam dostopne jugoslovanske novine, dal bi mogli presojeti to krizo izza ozadja, pogled na površje pa nam zamore le malo razjasniti položaj.

Domnevamo pa, da poslanci iz Slovenije in Hrvaške niso kos srbski politiki, ki se naslanja na orijentalški temperament in je imela večkrat v zaklju avstrijske in nemške ministre.

Slovenski in hrvaški zastopniki gotovo ne bodo prav lahko vzdržali svojega stališča, dokler se ne vživijo v mišljenje svojih mojstrov — Srbov.

Poljska proti konferenci.

VARŠAVA 4. Časopisi objavljajo odprto pismo glede poljskega vprašanja, naslovljeno na ententne narode in podpisano od odbora za narodno brambo v Lvovu, od najodličnejših zastopnikov duhovščine, županov večjih mest, predsednikov znanstvenih društev, rektorjev vseučilišča in urednikov najvažnejših časopisov. Pismo vsebuje deset vprašanj nanašajočih se na konferenčne odločbe glede teritorialnih, narodnih in gospodarskih vprašanj Poljske.

Pismo se zaključuje: Izražamo prepričanje, da je bila prevarana dobra vera zaveznikov potom netočnih informacij, ki so jih podajali naši največji sovražniki, Nemci, ki se poslužujejo proti nam vsakega sredstva in ne le svojih agentov, marveč tudi židov, Ukrajincev, bolševikov in še drugih.

Kakor je izjavil Erzberger se Nemci

Šolska autonomija in pravica do prosvete.

(Lavoratore od 4. oktobra 1919).

Šolski problem se smatra v naši deželi kot političen problem. Se ne zdi verjetno, a je tako. Tako ga smatra tudi centralna vlada in žno njeni zastopniki v Julijski Benečiji. In znano je, da so tako stranke kakor tudi nacionalistični listi si vedno prizadevali, da bi dokazali, da je šolski problem vrlo politično vprašanje. Korist šole, pouka, učencev itd. stopi v drugo vrsto. Na prvo mesto prihaja vedno le nacionalen in nacionalističen interes, državni interes in, kot zadnji, strankarski interes. Je tedaj logično in naravno, da v takih pogojih je odvisna prihodnost kake šole ali na sploh šolski problem ponajvečkrat od dobre ali slabe volje, od dobre ali slabe vzgoje enega samega moža. Ker stojijo stvari tako, razprava o šolskem problemu, ki se je razmotrival v naših dnevnikih, ni privlela do tistih potrebnih zaključkov, ki bi jih bila morala podati, če bi bila bolj resna, bolj prikladna košljivosti vprašamega.

Tako nam je odgovoril naš sodrug, ki je najbolj merodajen v tej stvari in na katerega smo se obrnili, da nam pove svoje mnenje. Nadaljeval je tako:

»Ne razumem, da ni nijeden izmed onih, ki so se vdeležili razpravljanja, znal preceniti pomena autonomije šolske uprave pod avstrijsko vlado. Korist te autonomije za ljudstvo mora biti jasna tudi danes za vsakega, ki je motril — četudi površno — napredek šole in pouka v naših krajih. Mislim, da vlada ne bi smela biti nasprotna tej autonomiji. Toliko bolj, ker gre za eno izmed pravic — Julijska Benečija jo je uživala več kot petdeset let — katero spoštovati bode morala vlada.... ukazati. Morajo se toraj vzpostaviti krajni, okrajni in deželni šolski sveti. Naloga krajnjega šolskega sveta je, da poskrbi za notrajno uredbo šole. Naloga okrajnega šolskega sveta je, da v prvi vrsti zastopa šolske interese, da čuva pri izdajanju in izvrševanju šolskih zakonov in da skrbi za postavljenje in vzdrževanje šol, v kolikor ni prevzel te naloge poseben šolski sklad. V vseh bivših avstrijskih deželah so obstojali deželni šolski skladi, ki so skrbeli za plačo in pokojnino učiteljev izvzemši dežele Goriško-Gradišcansko, ki je pa nakazovala večji znesek poedinim šolskim okrajem. Šolski sveti v goriško-gradišcanski deželi skrbijo za postavljenje in dotiranje šol s pomočjo osmih članov, ki jih izvolijo vsi župani in njih namestniki vseh občln okraja.

Deželni šolski svet tvori višjo deželno

ničesar ne boje bolj kakor močne Poljske. Vsaka na naš rovaš storjena krivica je zmagava za Nemece, ker jih ojači za bodočo svetovno vojno. Radi tega zatrjujemo svečano istodobno, kakor se tudi zahvaljujemo zaveznikom za njihovo pomoč v svrhu vspostavitve Poljske, da dokler se ne zadosti popolnoma pravičnosti naših zahtev in dokler se ne poravnava opisanih krivic, ne bode podlaga evropskega miru nikdar trdna in zanesljiva.

Shod društva »Zveze narodov«.

Glede pisma, ki je je naslovil Clemenceau na Houseja, se zatrjuje v uradnih krogih, da je malo verjetnosti, da se bi sestalo društvo Zveze narodov pred ratifikacijo mirovne pogodbe z Nemčijo od strani ameriškanskega senata. Domneva se pa, da se ne izvrši ratifikacija pred mesecem novembrom. Društvo zveze narodov se ne sestane torej pred letom 1920.

Židi silijo v Nemčijo.

Čudna interpelacija je bila podana v pruski zbornici. Po vspostavitvi poljskega kraljevstva se je pričelo izseljevati ogromno židov v Nemčijo iz strahu pred pogromi in preganjanji.

V glavnem mestu Berlinu tvorijo že zdavno naselbino. Seveda so se pritegnili na-se takoj ob svojem prihodu vso malo trgovino in s pomočjo svoje trgovske nadarjenosti so imeli tudi takoj lepe vspehe. Konservativni poslanec Atchewitz zahteva v svoji interpelaciji od vlade, da vkrene potrebne korake, da se omeji to božjo kazen, toda vlada je odgovorila, da ni mogoče zabraniti temu tavajočemu rodu iskati si dela tudi v Nemčiji.

Šolsko oblast in ima nadzorstvo nad vsemi šolskimi zadevami v deželi. V deželni svetovi so bili namestnik, upravni referent pri namestništvu, deželni šolski nadzornik, dva cerkvena zastopnika, dva člana izvoljena od deželnega odbora in dva odposlanca, izvoljena od učiteljstva. Funkcijska doba šolskih svetov je znašala šest let.

Ustavno podlago za javni pouk je dal ustavni zakon od 21. decembra 1867 drž. zak. št. 142, v kateri se je v členu XVII sprejelo načelo: »Veda in pouk sta prosta. Vsak državljani, ki je izkazal svojo vsposobljenost, ima pravico ustanavljati učne in vzgojne zavode ter poučevati. Zasebni poduk ni omejen«.

Dežele so bile dolžne po postavi (zakon od 14. maja 1869 drž. zak. št. 62) postaviti šole v vseh krajih, kjer je bilo skozi dobo petih let v okolšju štirih kilometrov štirideset učencev. Po istem zakonu so bile občine dolžne vzdrževati ljudske šole, medtem ko je bilo deželni zakonodajni prosto dano določiti, v koliki meri imajo priskočiti na pomoč občinam in pridržanja je bila deželni zakonodajni dolžnost vstvariti posebne sklade za dotalcijo javnih ljudskih šol. Iz tega kratkega orisa izhaja jasno, da je bila šolska uprava v Julijski Benečiji pod avstrijsko vlado skozi in skozi autonomna in da si je osrednja vlada pridržala le vrhovno nadzorstvo. Če se pusti tedaj v veljavi te zakone, bi se pustila prizadetim krajem odgovornost za otvoritev in vzpostavitev šol kakor tudi za imenovanje učiteljev. Na ta način bi se lahko izločila onadva famozna provizorična šolska sveta, izmed katerih je eden za višje šole, drugi za ljudske šole, sestavljena oba za silo iz konglomerata nemerodajnih in neodgovornih oseb, katerih naloga je le, da izrečejo mnenje o predlogih generalnega governerja. Autonomija poduka tvori temeljno podlago državljanških svoboščin. Z vzpostavitvijo šolskih svetov bi italijanska vlada napravila prvi korak k priznanju svobode svojih novih podanikov v Julijski Benečiji. Vzpostavitev okrajnih šolskih svetov ne bi našla nikalnih težav, ker bi šlo samo za to, da se postavijo glavari političnih okrajev kot predsedniki okrajnih svetov in da se imenuje za vsak okraj šolski nadzornik, med tem ko bi se sveti morali popolniti potom volitev. Vzpostavitev okrajnih svetov, ki tvorijo podlago šolske auto-

mije, bi se lako izvršila tekom par tednov*.

„In jaz upam“, je izjavil konečno, „da italijanska vlada nam ne bo odvzela, kar smo pač dobrega imeli pod avstrijsko vlado. Šolo se ima smatrati kot učno napravo in ne kot sredstvo za nacionalno propagando in še manj pa kot podružnico političnih strank“.

Domače vesti

Za dijake Julijske Benečije. Razpisuje se več mesečnih državnih štipendijev v znesku od 50 do 60 lir za šolsko leto 1910-1920. Do štipendijev imajo pravico mladeniči iz družin, ki so pristojne v kako občino Julijske Benečije izven Trsta in želijo pohajati kak oddelek obrtne šole v Prstu.

Pri enakosti pogojev uživajo prednosti sinovi rokodelcev.

Prošnje morajo biti opremljene s krstnim listom, spričevalom pristojnosti, vbožnim spričevalom in morebitnim spričevalom o dosedanjem učenju na kakem obrtnem polju. Rok za predložitev prošnje spada 11. oktobra t. l.

Kdor rabi kolone. Generalni civilni komisariat naznanja, da je vložilo troje kmetskih družin na kmetski oddelek omenjenega urada ponudbo za prevzete kakega kmetskega posestva v obdelovanje in sicer v bližini Trsta.

Kdor se bi za te družine zanimal, naj se obrne za nadaljna pojasnila neposredno do navedenega urada.

Oddaja služb v kolonijah. Kdor je nagnjen za življenje v tujini, ima priliko preročati se za jedno izmed 20 prostih italijanskih mest v italijanskih kolonijah ali pa za jedno izmed osmih mest, za koje spada teva poznanje računske stroke. Čas je do 15. oktobra 1919. Prošnje je nasloviti na glavni civilni komisariat v Trstu.

Valuta v zasedenem ozemlju. „Osservatore Triestino“ poroča, da izide v kratkem kr. odlok, s kojim bo definitivno rešeno valutno vprašanje in sicer na tak način, da bo deželjam prebivalstva ustrežalo.

Razpis pisarniskih služb. Komisariat za civilne zadeve naznanja, da je odpravljen pri generalnem civilnem komisariatu v Trstu natečaj do 15. oktobra t. l. za 12 pisarniskih mest in za deset slug.

Prošnje je nasloviti na generalni civilni komisariat, 1. oddelek. Pogoji so isti kakor pod bivšo vlado. Podrobnejša pojasnila se dobi pri omenjenem oddelku glavnega civilnega komisariata.

Zopet cenzura. Z novim kraljevim odlokom je prepovedano razširjanje in tiskanje vesti ki bi mogle škodovati državnim brambam in mednarodnemu položaju Italije. Prepovedano je tudi tiskanje takih stvari, ki bi žalile ali omaloževale kr. armado in mornarico. Z eno besedo rečeno, je nastopila zopet cenzura. Za naše kraje je to brezpomembno, ker že itak nismo prišli nikoli iz cenzure.

Uruguajski minister v Gorici. V nedeljo je došel v Gorici skopno s svojim spremstvom uruguajski minister, Ekscelexna Buero. Ogleдал si je tukajšnja vojna pozorišča in se na to podal v Trst.

Povožena od avtomobila. Argentina Fornasari, 16let stara deklica, iz Ločnika doma, je šla v soboto preko Verdijevega tekališča, ko je nenadoma pridrvel avtomobil, ki jo je podrl na tla. Ranil jo je več na krajih, toda hudega bajne ni bilo. Prepeljali so jo v bolnišnico.

Tatvine. V deželni palači je bilo ukradeno kolo deželnemu vslužbencu Antonu De Corti, ki je pustil kolo v veži.

Varujte se zločincev. Kmet Janez Valantič je mirno obdeloval svoje polje v Starigrori, ko se mu približata dva tuja človeka prašajoč ga, kam vodi pot. Med tem ko sta ga ta neznanca zlikovca zadržavala s pogovarjanjem, se je tretji zlikovec spravil v hišo in tam pokradel, kar je seveda mogel. Skoda znaša po Valantičevi izjavi najmanj 4000 lir.

— Pred par dnevi so okradli podjetni tatovi tudi čevljarjo Ivana Ušaj na Travniku in odnesli iz prodajalne 12 parov čevljev za skupno vrednost 1145 lir.

Vse to je bilo naznanjeno karabinerjem, ki stičejo za neznanimi zlikovci, ki morajo biti, sodeč po njihovi spretnosti, vsekakor dobro izšolani v svojem poklicu.

Volitve v odrešenih deželah. „Gazzettino“ ob 4. oktobra prinaša vest, bajé iz zanesljivega vira, glede porazdelitve volilnih okrajev za politične in upravne volitve v odrešenih deželah, in pravi:

„Vprašanje se je na pristojnem mestu temeljito proučevalo, toda v kolikor zadeva isto volilne okraje, se ni moglo priti do definitivnega zaključka, dokler niso vrejene vzhodne meje Italije.“

Kolikor zadeva vprašanje dežele, se hoče razločevati Trentinsko in Julijsko Benečijo.

Trentinska, všteti Gorenjo Adičko, bo tvorila eno samo deželo in zadobi svojo normalno vredbo, kedar bo ratificirana mirovna pogodba sklenjena z avstrijsko republiko, torej v najkrajšem času, ako bo ta mirovna pogodba ratificirana potom kraljevega odloka.

Najprvo se je nameravalo ločiti Gorenjo Adičko od Trentina, toda po natančnejšem proučevanju tega vprašanja se je prišlo do zaključka, da je najbolje napraviti iz obeh pokrajin en sam volilni okraj.

Glede Julijske Benečije se misli prikloniti vzhodno Furlanijo z videmsko provinco in napraviti iz ostalega ozemlja dve deželi.

Reka bi mogla tvoriti tretjo deželo. Na vsak način pa pride vprašanje do zopetnega pretresovanja, kedar odpade vsaka negotovost glede bodočih mej.

Nov denar. Koval se bo de nov drobiž od 5 in 10 stotink. Med tem pa se delajo priprave za kovanje novega nikeljastega denarja od 50 stotink, ki se izda v taki množini, da bo de mogoče potegniti iz prometa sedanje bone za eno in dve liri (vojni denar).

Trgovina z Jugoslavijo. Glavni komisar za Julijsko Benečijo objavlja določila dobljena od finančnega ministerstva glede izvažanja blaga v Jugoslavijo, to je v Srbijo, Hrvatsko, Slavonijo in Slovenijo ki se glasé: „V svrhu uveljavljanja pogojne tarife na blago italijanskega izvora, se mora vsako pošiljatev določeno za Jugoslavijo opremiti s potrdilom, od kod prihaja blago, koje potrdilo izdaja trgovska zbornica ali vsak drugi pristojen urad in v kojem morajo biti navedeni sledeči podatki: Kosmata teža, številka in označbe zaboja, kraj pridelovanja ali izdelovanja ter ime pošiljajočee turdke.“

Zvišanje kongrué. Zvišanje kongrué prične z dnem 1. julija t. l. vsem onim župnikom in podžupnikom, ki nimajo več nego 1500 lir letne kongrué in 225 lir bogočastnih stroškov. Razun tega se je odredilo, da se zviša župnim opraviljem nagrada od 560 lir na 500 lir, ako je beneficij manjši od 900 lir, in nagrado za bogočastne potreščine na 225 lir.

Okrajna bolniška blagajna v Gorici naznanja izredni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 12. oktobra 1919 ob 10. uri zjutraj v Gorici v dvorani blagajne (Via G. Leopardi 6), kjer se bo de razpravljalo sledeči dnevni red: 1. Poročila; 2. Predložitev računskega poročila in sklep računov za leta 1914, 1915, 1916, 1917 e 1918; 3. Volitve načelstva, nadzorovalnega odbora in razsodišča; 4. Razna vprašanja in predlogi delegatov.

ZA NAČELSTVO

zač. predsednik: **A. Salla** l. r.

OP. Delodajalci se lahko dajo zastopati na občnem zboru po svojih obratnih uradnikih, koji morajo biti pooblašeni z rednim pooblastilom in mandatom (§ 18. zak. 50. 5. 1888). — Vsi delegati (toliko isti izvoljeni od članov blagajne, kolikor oni izvoljeni od delodajalcev, odnosno njih pooblašenci (§ 18) morajo priti na občni zbor z izkaznico (§ 29. toč. 7. 3. odst. pravil).

Razglas.

Pri šestnajstem srečanju obveznic deželnega posojila iz leta 1902 v znesku 1.000.000 kron, ki se je vršilo danes 1. oktobra 1919 ob 10 uri predpoldne pri deželnem odboru v Gorici so se izrežale naslednje obveznice:

Št. 156	za 2000 kron	= L. 800
70	2000	= 800
241	1000	= 400
120	1000	= 400
89	1000	= 400
185	200	= 80
64	200	= 80
118	200	= 80

Deželna blagajna izplača te obveznice od 1. januarja 1920 dalje v nominalnih zneskih proti povrnitvi dotičnih obveznic in tistih odrezkov, ki še ne spadajo 1. januarja 1920.

Obveščá se tem potom, dá se obveznice št. 9. za 200 kron, ki je bila izrežana dne 2. oktobra 1916 in plačljiva dne 1. januarja 1917, št. 71 za 2000 kron, ki je bila izrežana dne 1. oktobra 1917 in plačljiva dne 1. januarja 1918, št. 100 za 2000 kron in št. 2 za 200 kron, ki ste bili izrežani dne 1. oktobra 1918 in plačljivi dne 1. januarja 1919, še niso predložile za izplačilo.

Gorica, dne 1. oktobra 1919
Komisariat za samoupravne zadeve dežele Goriško-Gradišanske
Kr. Komisar
Dr. PETTARIN.

Vozni red na goriških postajah

Južna postaja.

A. Odhodi proti Vidmu.

4:15 D.	v Benetke (preko Vidma) *
9:10 H.	" "
16:10 D.	" "
20:25 O.	" "

* le v ponedeljek, sredo in petek (tudi preko Trbiža na Dunaj).

B. Odhodi proti Trstu.

1:24 D.	v Trst (le ponedeljek, sredo in petek)
7:— O.	" "
15:15 D.	" "
21:04 H.	" "

Državna postaja.

A. Odhodi proti Podbrdo.

9:56 v	Podbrdo (osebni vlak)
18:25 "	" "

B. Odhodi proti Trstu.

8:55 v	Trst (osebni vlak)
17:10 "	" "

Ajdovska železnica.

A. Odhodi.

9:15	mešani vlak iz južne postaje
16:40	" "

B. Dohodi.

6:50	mešani vlak iz Ajdovščine
16:—	" "

* „D“ pomeni „brzovlak“, „H“ „hitri vlak“, „O“ „osebni vlak“.

Izdajatelj: **JOSIP PERNEL.**
Upravitelj in urednik: **Karol Juržič.**
Tiskarna G. Juch v Gorici.

TEDENSKI KOLEDAR

8. Oktobra	Sreda, Brigitte, Simeon.
9. "	Četrtek, Dionizij, Abraham.
10. "	Petek, Francišek B.
11. "	Sobota, Firmin.
12. "	Nedelja, 18. pob. Serafin.
13. "	Ponedeljek, Edvard.
14. "	Torek, Kalisto, pap.

JOSIP VODOPIVEC

Gorica, Corso G. Verdi 11

TRGOVINA

Perilo,
manufakture in
izvršene obleke

!BAZAR!

Na Verdijem tekališču
Corso Giuseppe Verdi 13

Se nahaja bogata zaloga galanterij, papirja, dišav, toaletnega mila, steklenin, glinastih posod in posebno bogata izbéra razglednic in časnikov.

Prodaja se vse na drobno in na debelo
Edina zaloga papirja „Abadie“

S cenami ne more nihče konkurirati.

: Leopold Zakraisek :

POZOR!

Išče in kupuje se vsako množino drvi za kurjavo in plačuje se dobro. Ponudbe je nasloviti na uredništvo „Goriškega Slovenca“.

Naznanjam, da sem začel strehokrnilno obrt

v Gorici
(Largo Nicolò Pacassi 3 in 5)

in se priporočan hišnim gospodarjem, ki sem jo v staun dobro in hitro postreči. Sprejemam tudi izdelovanje vsakovrstnih načrtov in stavbenih proračunov.

Maksimiljan Poberaj
arhitekt.

G. Temil - Gorica

Via G. Carducci št. 1
nasproti Montovi hiši

Nožarna in brusilnica na električno gonilno silo.

Bogata zaloga vsakovrstnih rezil.
Prevzame se brušenje vsakovrstnega rezilnega orodja in se jamči za izvršeno delo.

Lastnik ima na razpolago izurjene delavce v popravljanju kirurških in drugih sličnih orodij.

Prodaja tudi toaletne predmete

JAKOB SULIGOJ

GORICA - URAR - GORICA
Gosposka ulica št. 19.

Priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnih preciznih švicarskih ur po najnižji ceni! :: Jamčevina od enega do 5 let.

Šolske pisanke

se dobi v papirni trgovini
ANTONA PERTOT
GORICA - Via Municipio 4 - GORICA
filjalka, Via Teatro 18,

ki je bogato založena z raznovrstnimi pisarniškimi potrebščinami, šolskimi knjigami i. t. d. Ima tudi knjigovoznico in sprejema izdelovanje fotografskih slik, klišejev in druga slična dela.

Giov. Paternolli

CORSO G. VERDI 38.

Najstarejša knjigarna in trgovina s pisarniškimi predmeti. Bogata zaloga vsakovrstnih pisarniških potrebščin, slik, barv i. t. d.

SLOVENSKE KNJIGE.

Zaloga italijanske slovnice za Slovence: „Italijansčina za Slovence“ sp. V. Bandelj. Slovarji italijansko-slovenski, in slovensko-italijanski. Slovenska postrežba

SIGON JOSIP

Gorica, Ulica Rastello 8

Velika zaloga vsakovrstnih ur, verižic in zlatenin

Najnižje cene

BANCA DELLA VENEZIA GIULIA - GORIZIA

Banka za Julijsko Benečijo v Gorici

Anonimna družba - Društvena glavnica L 1.000.000

Agencije:

Ajdovščina, Ajello, Gradišče, Gradež, Červinjan, Kormin, Tržič.

Depoziti - posojila - odračuni

Brezplačna emisija bančnih nakazov, ki so vporabljeni po celem kraljestvu